

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; a pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolis se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osemrtnica, poslana in zabavala vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju posebni pusti. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

V bodoče!

Maribor, decembra 1913.

Leto 1913. je minilo. Za nas štajerske Slovence isto tako pomembno leto, kot za vse ostale.

Pričelo se je pod najbolj neugodnimi razmerami. Pred razmerami, ki so bile pripravne, da marsikomu vzemo vse veselje, ves up na zopetno zboljšanje narodnih, kot tudi gospodarskih razmer.

Živeli smo v času, ko je grozilo nekje izza daljine nekaj, podobno smrti tisočev naših bratov, naših sinov in očetov.

To je zginito, minilo. Za kako dčlog? Morda se kmalu vrne. Dal Bog, da bi se ne...

Istočasno smo stopili štajerski Slovenci v boj, poostren, za naše narodne in gospodarske pravice. Smo stopili?

Ne vsilj Sli so v »boj« slovenski poslanci S. L. S., ali, kot se še nazivajo: »Kmečke zveze«. Ohljubljali so nam gore in doline, dali so nam košarico malenkosti. Kdo je temu kriv? Morda nerazsodnost onih, ki so zadovoljni z vsem, morda nemška nestrpnost? Recimo: oboji! Ne navsezadnje tudi oni, ki bi vse bolj naredili, če bi... ne bilo tega vč« in »bi«...

Tudi v ostalem je nam štajerskim Slovincem bilo minilo leto kar spočetka sem v narodnem oziru neugodno. Balkansko-slovansko oržje je prodiralo in uničevalo politične, a sovražnika, o katerem imamo mi štajerci še marsikakšno vidno sled. Umevno je, da smo teh zmag slovenskega orožja veselili, radovali. Le eno smo skrajša pozabili: na on, ki jedo naš kruh, miloščino, a nas v zahvalo zatirajo, tožijo, črnijo in blatijo; pozabili smo na one narodne odpadnike, ki so zatuli svojo slovensko mater, pljunili po slovenski grudi in postali — Nemci!

In ti so dali nam prve »Vele-lzdajalce«...

Tudi to je za enkrat minilo. Vrnilo se bo... a za takrat moramo biti pripravljeni...

V gospodarskem oziru nam je bilo minilo leto s svojim pričetkom skoro pogubno: mraz, sneg in voda, vse to je grozilo, da uniči vinogradništvo in večino poljedelstva. Minilo je i to in škoda končno ni bila taka, kot se je prvotno vsakdo bal.

Tudi v splošnem narodnem oziru, smo trpeli štajerski Slovenci, kot vsaka druga leta. Nemčurstvo narašča med nami vidno. Ne brani mu tega niti razdor v lastnih vrstah, niti težki gospodarski polomi, ki jih je imel v tem letu.

Vse to bi bilo samo po sebi umevno, nemogoče, če bi mi Slovenci ne hiral na dveh nevarnih boleznih: na našem ljudskem zastop-

stvu v državnem zboru in na neumevanju tega, kar opažamo povsod drugod in pri vseh narodih: na zunanji, solidarnosti nasproti skupnemu sovragu!

To je dvoje težkih, gotovo pomembnih priznanj. A če smo le malo poštenj, moramo priznati, da je temu tako...

Kaj nam n. pr. pomaga, če se dan ja dnevom bridko pritožujemo, kakšne krivice se nam gode, v primernem trenutku pa nimamo, ne najdemo razumevanja tam, koder je zbrana danes vsa moč in ves pritisk naroda: pri slovenskih poslancih...

Kaj nam n. pr. pomaga, če gresta nad Pittreicha dr. Verstovšek in dr. Korošec, a mirno vtakneta v žep korajžen Pittreichov odgovor, da daje demisijslonira, da bi le za las prenehal s svojim ponemčevanjem, pa tudi, če bi dobil od zgoraj sem migljaj, da mora postati iz Savla Pavel.

Vse to je brezuspešno, dokler ne najdejo poslanci S. L. S. oziroma S. K. S. poguma, pokazati vladi zobe.

Tega pa ne bodo storili nikdar — kajti oni rabijo vlado, rabijo, vladni denar, kateri jih drži danes na površju, ki jim daje možnost, da ne propadejo...

Tudi v bodoče bodo nastopali tako, kot so nastopali doslej, dokler bo — šlo.

Ponemčenje krog nas in med nami je tudi raslo v pretečenem letu. Temu se ni nihče izdatno upiral. Dvoje velikih narodno-obrambnih organizacij imamo.

Pri nas vrši skoro izključno le manjšinsko delo. Dela v velikem še ni mnogo opaziti. Imamo narodno šolstvo na severni meji, zlasti v Podravju, tako siromašno zastopano, da se nam skoro zdi žal onega denarja, ki je šel tekom tolkih in tolkih let iz naših zavednih narodnih narodnih krajev v tolkšni množini, da bi imeli, obrestujoč ta denar, danes veliko svoto, ki bi nam omogočila morda par šol.

Tudi v tem mora biti enkrat sprotgovorjena beseda, če nočemo, da bo na izgubo obeh obrambnih organizacij, pričelo odpadati glavno in najodločnejše, dosedanje pripadništvo. Že vstajajo tu in tam glasovi, da je pustila »D. C. M.« na jugu preveč angažirati, dočim pri nas kar mrgoli krajev, v katerih bi bile potrebne obrambne trdnjave. A do danes imamo jedva eno!

Kdaj se bo dala uveriti slovenska javnost, da smo štajerski Slovenci jez, ki brani in mora braniti ostalo Slovenstvo.

Najbrže se to ne bo zgodilo preje kot tedaj, ko se bo vdala vsa ponemčevalna poplava preko nas. Ibi pa mora preko nas, ker so naše moči, take, kot sedaj za dolgo nevdzdržljive.

Jug, brez moče in zdrave narodne opore iz severa sem, se kljub

vsem sto in stotisočem ne bo sam uzdržal. I njega bo zajela poplava.

O »Slovenski Straži« ne bode mo mnogo govorili. I ona dela manjšinsko; toliko, da sme in more zahtevati za se prispevke. Obstojta tri leta, a med nami si je vzgojila istotako že mnogo takih, ki pričenjajo postajati vedno nejevolnejši.

Da bi bilo obema v svarilo! Kdo je pri nas v minolem politično delal...?

Tu moramo narediti v splošnem poklon klerikalcem. Svoje ljudi so celo minulo leto izvrstno vlekli, izžemali, gnali na shode, seveda katoliške in se — dobro imeli.

Narodna Stranka je bila v Celju in okolici še dosti marljiva in čitalo se je še o marsikaterem shodu. Tudi proti severu v shodu se je včasih oglašila, le sever je bil prav po mačehasto obdarovan.

Celo leto se je tudi za sever mnogo obetalo, a storilo se je manj kot malo... Da, šlo se je pri tem celo tako daleč, da se je iz zgolj strankarskega principa direktno preziralo nas. Nismo Narodna stranka; vemo, kaj je naša napredna dolžnost. Danes tudi nismo več osamljeni. Vseeno pa smo dobili čudne nazore o politični kulanci.

V bodočem letu imamo torej mnogo popraviti, marsičemu posvetiti našo pozornost.

Vidimo širom naše Zelene domovine vstajati nove, mlade, ali pa vsaj pomiljene moči. V boj posezajo celo oni zopet, ki so se mu za nekaj časa odrekli. Vse to pa je gotovo jasno znamenje, da se ni treba nikomur vdajati za sedaj obupno.

Kdor ima moč in možnost — naj dela! Imel bo kdaj zavest, da je v odločilnem trenutku sodoščal... Tudi mi bodemo vršili v bodoče neomajano svojo nalogo.

Slovenska zemlja.

IZ MEDVOD.

Po medvodskih ulicah se vidi korakati sivolasega starčka, ki stane v eni luknji (v eni iz medvodskih hiš). Ta starček je res usmiljen, vreden, če se pomisli, da je služil 14 let kot ravnatelj tovarne za papir v Medvodah pri akcijski družbi Leykam, a sedaj revček živi z malenkostno podporo svojega sina. Tako prebiva sedaj na svoje stare dni v mrzli sobi, ker revež nima sredstev, da bi si kupil kurjavo.

Sramota je pa za medvodsko tovarno, da pusti starčka, nekdanjega ravnatelja, na tak način zmrozovati. Bil mu je prepovedan lesni odpadki, ki kar trumoma gnije na tovarniških prostorih, da bi ga smel pobirati in odnesti domov, da bi si zakuril svojo malo sobico.

Ali ne bi bila dolžnost od tovarne, če drži kaj na čast, da bi mu en delavec prinašal drva na dom, ali če

že to ne, vsaj dovoliti jih pobirati, vsaj čez zimo, da ne bo svoje stare tužne dni v mrzli sobi prebival.

Poprejšnji ravnatelj tovarne je revnemu starčku obljubil, da mu bo preskrbel drva, a k nesreči je odšel oni usmiljeni ravnatelj, in je prišel na njegovo mesto neki nadposlovodja Blüml, kateri starčku ne dovoli drva imeti, akoravno ga je ubogi starček prosil.

Ta starček je pobiral drva, katere nanesle voda, kadar naraste, na tako imenovani Medvodenski otok, ki je last erarja in en del tudi bivšega lekarnarja Mayerja iz Ljubljane, kateri si je sedaj sezidal vilo v Medvodah.

Mayer je revnemu starčku nabrali les pobral in odnesel domu, tako, da si revež ne more nič pomagati. Častno pa to za Mayerja ni, ampak iz usmiljenja bi mu lahko pustil nabrani les, ker je on kapitalist, in mu bo voda toliko drvnih odpadkov nanesla, da bi jih oha imela zadosti. — Več usmiljenih Medvodčanov.

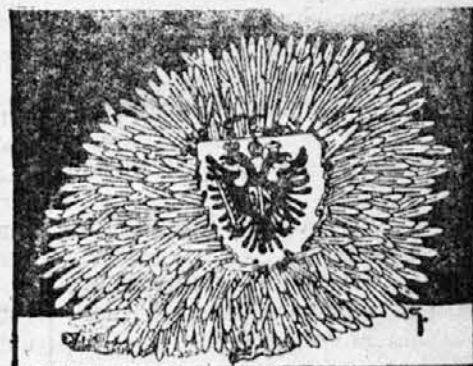
SREDIŠČE.

Klerikalna zlobnost. V soboto, 20. decembra opoldne je začelo goriti v provizorični telovadnici Sokola. In glejte, kaj so storili klerikalni nuncij Namesto, da bi gasil, so hoteli šuntati ljudi na Sokole, češ Sokoli so zažgali poslopje, ki je last trške občine. Pa povedano bodi, da so telovadnici Sokoli prejšnji dan, 14. ur pred požarom ni bilo več Sokola v telovadnici. In kaj so pravili še nekateri čuki! Našli so baže po požaru eden ostanek cigarete, ki je povzročil požar. Torej vse je zgorelo, samo tisti ostanek, ki je poslopje upelnil, ni zgorel sredi ognja. Očitno imajo naši čuki v glavi same čike namesto možgan, da vidijo vsepovsod samo ostanke cigaret, tako tudi v telovadnici. Naj le pogledajo v svoje tikve, našli bodo gnoj, ki ga bodo nesli v kratkem v Ormož na ogled, ko bo Sokol tožil. Lahko se bojijo, da jih pošljejo gor na Oradeč — v Feldhof.

»Mariborski hulašč« (»Slov. Gospodar«) nima drugega posla, ko da blati poštene ljudi, kar je pač njegov poklic. Vrstijo se napadi na našega gospoda župnika, ker on ve, da ni poklic mašnika, letati po noči po samotnih klancih bogve s kakšnim namenom, tudi ne agitirati, kar delajo oboje naši kaplani dozdaj, ampak opraviti v cerkvi svojo dolžnost, politiko pa pustiti pri miru. Zato ga čislajo mirni ljudje. Sicer pa vemo, odkod prihajajo ti napadi in to blatenje in kaki so vzroki.

Podružnica C. M. družbe je uprizorila na Štefanovo v šoli Legijonarje. Uloge so bile razdeljene prav srečno. Posebno Boštjan Jež (g. Stan. Dogša) je bil izvrstno zadet. Zavra (gdč. Marovt) in Ferdinand (g. Basaj) sta nas presenetila, bilo je sploh vse izvrstno

Avstrija koncem leta 1913.

Kakor stara gnila hruska, je postal današnji svet, v sredi top in polna puška, krog in krog pa bajonet.

zadeto, pevske točke so pokazale, da se lahko ponašamo z našimi pevci. Tako je bil dosežen moralen in materijalen uspeh. Igra se je končala 28. decembra. — Želeti bi bilo, da se ustanovi stalno dramatično društvo, kajti močij ne primanjkuje, občinstvo pa kaže tudi zanimanje, saj je bila dvorana nabita do zadnjega kotička. Sramota, da priredijo klerikalci več predstav kot mi, ki imamo take moči, dočim se čuki na odru taki kot tele na ledu. Na delo torej!

USTJE.

Malu dobite iz naše občine novice in vendar so nekatere vredne da se jih objavi, zlasti, ker se Vaš list povsod rano čita. Pred nekaj dnevi je bila tu neka rabuka. So nekateri, ki hočejo, da jih vse velja. Starejši Jože Čermelj me je prijel za grlo, hotel je, da bi bil en naprednjak manj. Tako je storil tudi njegov sin. Jože Kovačev tudi ni hotel ostati zadaj. Vprašam pa ga, kako je hodil z leskovko in z Ančko iz Kobdila? Pove pa naj, kdaj sem jaz hodil tako in dal toliko za vino, kakor on za Ančko? Preglej se in ali upaš dobiti tako slepega in neumnega človeka, kakor sem jaz! Jože Krašovec ni pa nikoli niti nič prizadel. Odgovorite, kar se vas tiče, pa vsi štirje! Za sedaj dovolj. — Anton Bratina, sodar in kolar.

IZ ŠT. PETRA PRI NOVEM MEŠTU.

Dolgo časa je naš župnik izločal našo, potrpežljivost. Mož, ki bi moral biti vesel, da ga pri vseh njegovih grehih pustimo lepo pri miru, postaja čim dalje bolj predrzen in čim dalje bolj rohni zoper tiste, ki boro »Dan« in še celo zoper tiste, ki z njimi občujejo, ki boro »Dan«. V adventu je na praznik in nedeljo razpriznice psoval kot kak šnopsar in takorekoč naravnost žalil tiste, ki so naročeni na »Dan« oziroma, ki ga boro. Rekel je: »Če pa pride kakšen fa-

LISTEK

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine. (Dalej.)

»Če pomislim,« si je rekel na tihem, »da bi me storil že najmanjši izmed teh kamnov bogatila!«

In v nagli igri domišljije se je zagledal kot lastnika tega zaklada: videl se je paradiirati pod okni črne dame in njene hčere v blešččem kostumu, spričo katerega bi dušila zavist najelegantnejše pridivorne gizdaline vojvode Anžovskega — mojstra razspinega blekala!

Ko je obrnil nato pogled po svoji resnični podobi, se je videl tako beaškega, tako ogoljenega, raztrganega in revnega, da se je ugriznil jezno v ustnico in začel motriti Ivano d'Albret, samo da bi ubežal čarobnemu miklu zaklada.

Kraljica Navarska je bila tiste čase žena dvainštiridesetih let. Nosišla je še žalno obleko za svojim možem Antonom Burbonskim, ki je umrl 1562, dasi ni nikoli resno obljubila tega neodločnega slabiča, ki je napravil v svojem življenju samo nekaj pametnega: to, da je umrl o pravem času in prepustil torišče moškemu, smelemu in podjetnemu duhu Ivane d'Albret. Imela je sive oči in njih mogočni pogled je prodi-

ral vsakomur do dna duše. Njen glas je vzbujal navdušenje povsod, kjer so ga slišali. Okrog ust ji je ležala stroga guba; na pravi pogled se je zdela ta ženska nekako ledena. Toda izpremenila se je vsa, kadar jo je oživila strast. Manjkalo ji je samo prave prilike, pa bi bila postala prava Ivana d'Ark, Devica Orleanska, francoskega protestantizma. Njen ponosni nstop se je odlikoval s kraljevskim dostojanstvom. Zgodovina, ki se ravna prepogostoma samo po zunanostih, ji ni odkazala velikega mesta, ki ga je bila vredna. Romanopisec pa, ki mu je dovoljeno študirati dušo pod gubami historičnih kipov in iskati nagibov za dejanja, ki so se izvršila v javnosti, se klanja pred njo in jo občuduje.

V Ivani de Pjen smo predstavili en kip matere, v Katarini de Medičis pokazemo kmalu drugega, in tudi Ivana d'Albret je bila mati. Omenili smo, da jo je časih oživila strast. Edina strast Ivane d'Albret pa je bil njen sin Zaradi sina se je vrgla ona, preprosta žena, zaljubljena v patriarhalno življenje v Bearnu, brez pomišljanja v napore in nevarnosti vojaških taborišč. Zaradi sina je ostavila svoj kolovrat in svoje knjige ter šla navduševati stare generale. Zaradi sina je bila nečuvno hrabra, zaradi njega se ni bala, pogledati smrti naravnost v obraz. Zaradi sina, da plača njegovo armado, je bila že enkrat prodala polovico svojih dragocenosti in je prodala danes

vse, kar ji je bilo ostalo od nekdanjega kraljevskega izobilja.

Pardajan se je bil zdrlil. Zid se je nasmehnil.

Samo ona je ostala brezčutna. Izak Ruben je kmalu ocenil in iztehtal drage kamne — mnogo prej, nego se je nadejal Pardajan, ki je menil, da bo trajalo to delo tri do štiri ure. Stari Zid je umel svoj posel tako natanko, da mu je zadoščal že sam pogled, kjer bi bil potreboval kdo drug zamudnih ur.

»Madam«, je izpregovoril Zid nenadoma, »tega kamenja je za sto inpetdeset tisoč dolarjev.«

»Točno,« je dejala Ivana d'Albret.

»Ponudim vam zanj stoinštirideset tisoč dolarjev, ostalo so moji troški in moj dobiček.«

»Vejla.«

»Kako izvolite, da vas plačam?«

»Kakor zadnjikrat.«

»S pismom do kakega tovarišča?«

»Da. Povedati moram le, da ne bi rada imela posla z vašim dopisnikom v Bordoju.«

»Izberite, madam. Zveze imam povsod. Kako je ime mestu, kjer želite prejeti denar?«

Sent.

Ne da bi odgovoril le besedico, je napisal Zid par vrstic, podpisal jih, pritisknil na pergament pečat posebne vrste, prečital skrbno in vestno še enkrat to menico, ako jo

smemo imenovati s tem imenom, ter jo pomolil Ivani d'Albret, ki jo je prečitala in jo spravila nato v svoje nedrije.

Izak Ruben je vstal, rekoč:

»Na razpolago sem vam vselej, madam, in za vsako operacijo te vrste.«

Kraljica navarska se je zdrlila, in prsi so se ji napele v vzdihljaju, ki ga je zadušila: prodala je bila svoje poslednje dragulje... zdaj ni imela za Izaka Rubena ničesar več!

Mahnila je kupcu v slovo ter odšla z Aliso.

Pardajan jima je sledil, ves osupel in omamljen, ne vedoč, koga naj bolj občuduje; ali znanost Židovo, ki je spoznal tako naglo resnično vrednost predloženega mu zaklada, ali zaupanje kraljice navarske, ki je odšla, ne da bi se ozrla še enkrat na leskeče kamenje in ne da bi imela v jamstvo za njegovo ceno kaj drugega kakor popisan kos pergamenta s podpisom in pečatom Izaka Rubena.

XV.

Irije odposlanci.

Ivana d'Albret je zapustila Pariz skozi vrata Sen-Marten, ki so sosedovala Tanplu. Dvesto korakov od njih jo je čakala popotna kočija, zaprežena s štirimi krepkimi konji, ki sta jih vodila dva postilion. Kraljica navarska je stopila h kočiji, ne da bi rekla besedo. Velela je Alisi

de Luks, naj vstopi prva; nato se je obrnila k Pardajanu:

»Gospod,« je dejala s svojim resnobnim glasom, ki je postal časih tako harmoničen, »vi ste izmed tistih, ki se jim človek zahvaljuje. Vi ste vitez iz junaških dob, in zavest, ki jo imate o svoji lastni vrlini, vam zadošča namesto vsake besede o hvaležnosti. In zato vam ne rečem ob slovesu drugega kakor to, da odnašam s seboj spomin na enega izmed poslednjih paladinov, ki žive na svetu...«

S temi besedami mu je podala roko.

Z visokostno gracijo, ki mu je bila lastna, se je sklonil vitez do te roke in jo poljubil spoštljivo. Ves ganjen in ves začuden je bil nad kraljičinimi besedami.

Konji so se spustili v galop, kočija je izginila v daljavi.

On pa je stal še dolgo v svoji zamišljenosti.

»Vitez iz junaških dob,« je govoril sam pri sebi. Paladin! Jaz!... No, naposled, zakaj ne? Da! Zakaj ne bi izkusil pokazati ljudem svojega časa, da sta moška moč in neukrotljivi pogum dve grdi pregrehi, kadar se dasta na razpolago duhu sovražstva in kovarstva, in da se izpremenita v kreposti še le, ko...

Ob besedi krepost se je prekinil in se začel smejeti, kakor je bila njegova navada: s koncem zob, ko maj slušno.

(Dalej.)

Ljubljana.

Drrrr!
Halo.
»Kdo tam?«
»Tu Slovenec.«
»Ali že veste, da je »Slovanski klub razpuščen?«
»To se je nam, imenitno posrečilo.«
»Hvala lepa, da ste sprejeli naš članek.«
»Torej smo vendar dosegli. Pazite, da se ne izve.«
»Bil je popolnoma zadovoljen.«
»Torej še enkrat, srčna hvala.«
»Veselo novo leto.«
»Heil.«
»Drrrr.«

lot in lažnjivec s kakšnim »Dnevom« mu vse verjame, tudi če bi lagal, da so naši kandidati na smrt obsojeni. To so hudiči taki, ki »Dan« bero, proč od njih! Prosim, to je pridiga katoliškega duhovnika, človeka, ki o sebi trdi, da je Kristusov namestnik in sicer namestnik tistega Kristusa, ki je rekel: Ljubite tudi svoje sovražnike! Ali more pošten človek imeti še kakšno vero, še kakšno spoštovanje do takega duhovnika? Pa to temu predrzemu popu še ni bilo dovolj, zdaj je v »Domoljubu« in v »Dol. Novicah« še enkrat izlil svojo sovraštvo in z imenom pojasnil, koga je imel takrat v pridigi v mislih, ko je rabil besede: falot, lažnjivec in »to so hudiči, proč od njih.« V obeh dopisih namreč naravnost imenuje obojega mlinarja g. Alojzija Žura-ta. G. Žura-ta poznamo že dolgo let kot poštenega moža, ki se trudi, da pošteno preživi svojo družino. Poznamo ga še, ko je bil mlinar v Klevevžu. Povsod ga imajo ljudje radi in tudi politični nasprotniki, kolikor je med njimi poštenih, ga spoštujejo. Samo župnik ga sovraži iz dna svojega božjemeniškega srca. Zda pa že posebno, ker je izvedel, da je par volilcem podpisal glasovnice na bolj pošten način, kakor jih je župnik, ki ni nikogar vprašal, katerega kandidata bo kdo volil, ampak je kar napisal klerikalnega kandidata. V obeh dopisih mu zato očita in mu grozi z bojkotom, češ, dobro, da ga zdaj ljudje vsaj poznajo. Da, dobro je, da ga poznamo. Bolj ga poznamo, kot župnik nas pozna, ko ve, da je naša fara revna, da gredo naša posestva in bobni, pa vključ temu, si župnik na naš račun farovž po nepotrebnem popravlja, kakor bi bil kakšen graščak. Oblači se že tako kot kakšen gizdal in ne kot duhovnik. Najbolj surovo od župnika pa je to, da Žuratu očita, naj skrbi za svojo družino. Kolikor nam znano, je Žurata družina dobro preskrbljena, otroci nikdar nič ne beračijo v šoli, kot to delajo otroci premožnejših klerikalnih staršev. Naj župnik rajše pred svojim pragom pometa in naj se preden drugim očita kaj, raje zaveda, da je njegovo če vse zapil in zapravil po gostilnah in da se on

tam za vse drugo briga samo ne za svoj poklic, o čemer pa bomo prihodnjič kaj več povedali. Kar ste iskali, g. Vovko, to boste pa našli in morda še več, kakor Vam bo ljub.

Stajersko.

Gaberje pri Celju. (Stepli so se.) Na sv. dan je bilo v Gaberjih pri Celju, v ondolnih gostilni k »divjemu možu«, zbranih mnogo pivcev. Kot take dni že običajno se je popivalo daleko preko mere. Može so se kmalu razgledali in postajali zadirčni. Nastali so prepri, beseda je dala besedo in kmalu so si bili vsi v lašeh. Nastalo je grozno pobijanje, v katerega poteku so nekateri potegnili tudi nože. Ko so prihiteli orožniki, sta bila dva že neravno zabodena.

Maribor. (Blaznje hotel pobegniti.) Ko se je pred par dnevi vračala iz Amerike vdova Herdas iz Maribora z brzovlakom, ki dospe v Gradec ob 1:5 popoldne, je njen blazen sin nenadoma skočil iz voza, ter zdirjal čez postajo v mesto tja do Annenstrasse koder so ga ustavili, zvezali in potem prepeljali začasno v graško bolnico, da se je pomiril. Naslednjega dne so ga prepeljali domu v Maribor v domačo oskrbo.

Maribor. (Tiskarska stavka.) Eden tukajšnjih tiskarnarjev, ki nosi na svojem samo po milosti par ljudi, je s svojo neumno opravljalostjo zbehal malo ne vse mesto. Skoro vsa čitača publika je skrajno razburjena in razpravlja o stavki vse mogoče. Naravnost neverjetno neumne govornice krožijo okoli. Da, tako daleč se je s to neumnostjo pritiralo, da čisto resni ljudje govore o tem, da se naj z voljaško pomočjo pritisne na tiskarsko osobje!

Maribor. (Tatvine na železnici.) Kot smo že pred par dnevi omenili, je nekdo iz tovarnega vlaka, ki je bil na poti proti Gradcu, ukradel za 70 K perutnine, ne da bi mu doslej prišli na sled. Kot se nam še naknadno javlja, so opazili v poteku minolega meseca ponovno večje tatvine in sicer na delu Pragersko - Spielfeld južne železnice. Zginito je ponovno v precejšnjih množinah sladkorja, rozin, kave, riža, koruze itd. Še kratko pred božičnimi prazniki je nekdo vrgel iz vlaka žakelj kave, 80 kg težak in zaboj oglatega sladkorja, z vsebino 100 kg. Kdo je bil, se danes ni dognano, našel se je pa prostor, koder so bile stvari pogane iz voza, in sicer blizu Tržaške ceste, koder so našli raztresene po tleh polno kave, rozin in sladkorja. Uprava postaje je odredila vse mogoče, da se ti slučaj v bodoče več ne ponove.

Pragersko. (Nesreča na prog.) Ker je pričelo te dni nenadoma snežiti, je morala tukajšnja uprava postaje južne železnice odrediti takojšnje snaženje tirov. Delavci so bili noč in dan zaposleni, med njimi tudi neki Filip Jammer, ki je delal na severnem omrežju. Mož je tudi minoli ponedeljek ob 6:28 zvečer bil zaposlen in je preslišal bližajočo se osební vlak iz Maribora. Stroj ga je nenadoma pograbil od zadaj, vrgel po tleh in vlekel kakšnih 100 korakov po tiru. Jammer je bil seveda na mestu mrtev. Med tovariši ubitega vlada skrajno razburjenje in ogorčenje radi postopanja enega tukajšnjih krčmarjev, ki baje ni bil umrlemu prijatelj in takoj raznesel po Pragerskem vest, da je bil Jammer takrat, ko je delal, močno pi-

jan. Krčmo bodo baje vsi železniški uslužbenci bojkotali.

Studenci pri Mariboru. (Iz seje občinskega odbora. V Studencih so ostali prekoslejo neomajani gospodarji nemški nacionalci. Kljub temu, da porivajo občino vedno huje v dolgo, se niso mogli zdriniti vsi oni slovenski volilci v Studencih, ki bi bili lahko stirmoglavili paševanje dr. Jurica in ostalih njega pristašev. V zadnji seji se je — da omenimo tudi to — zvišala letna plača občinskega tajnika od 750 na letno 840 K, občinskemu slugi od 540 na 600 K, občinskemu blaginjičarju 180 na 240 K, dovolilo se je 2000 K za novo občinsko mrtvašnico, za kanalizacijo pa celih 1000 K, dočim se je znesek 1200 K za razestljavo zvišal na 600 K! Pri razpravi za proračun bodočega leta je bilo dognano, da primanjkuje 6500 K dohodkov. Teh 6500 K primanjkuje sedaj že celo leto ter je bil pripravljen že precejšen dolg, ki je doslej neprestano rasel. Zda so si izmislile modre nemške glave v Studencih nov način, ki naj ustavi naraščanje tega dolga. Najelo se bo pri mariborski občinski hranilnici potreben dolg, da ne bo treba povišati občinskih in drugih doklad! Ta zadnji izgovor kaže vso pamet nemško nacionalnih prebrisancev, kaže pa tudi, za kako strašno neumne imajo ti nemški nacionalni mogočnejši svoje volilce! Zadolžiti hočejo občino, da ne bo treba povišati doklad! Ja, kdo pa bo plačeval, oziroma odplačeval najeto posojilo, storjeni dolg. Gotovo edinole zopet občina! In kdo daje občini denar! Gotovo le občinski davkoplačevalci! Če se ne bo povišalo doklad, se bo pa moralo povsod tem odtrgati, koder se že danes prejema občinski davek! Ali je to potem gospodarstvo? Vsak tepec mora uvideti, da je takemu občinskemu gospodarstvu namenjen že naprej žalosten konec, propadanje cele občine, ki postaja tem občutljivejša, čim delj se na tak način naprej gospodarji. Pa še nekaj prav čudnega je pokazala zadnja občinska seja. Občinskega predstojnika dr. Jurica se je prasha, kaj bo z volitvami novega občinskega svetovalca namesto odstopivšega občinskega svetovalca nadučitelja Mayerja, ki je svoj odstop javno naznanil in obrazložil v zvezi z »Mrbgztg«. Dr. Jurij je dejal, da doslej še nima nobene »oficijelne« izjave Mayerjeve na občinski svet. Ta Jurijev odgovor smrdi. Mož se najbrže boji, da bi na Mayerjevo mesto ne prišel kakšen opozicijsenalec. Če bo šlo po njegovem, se sploh ne bo volilo. Lepe stvari nas še čakajo!

Gorisko.

NA DELO!

(K zasedanju deželnega zbora.) Kaj bo sedaj? Kako bo v prihodnjem zasedanju goriskega deželnega zbora? Ali bo rešil našo prošnjo? Komu izroči naš predlog? Kako se bo pobiralo za našo rešitev? Takšna vprašanja nastajajo med ljudmi že danes, ko ne moremo s prihodnjim zasedanjem še nič kaj gotovo računati. Odkar je bil naš dež. zbor odgoden, se vrste enaka vprašanja in različna ugibanja med našimi ljudmi. To, da je bilo zasedanje kar nenkrat, nepričakovano preloženo, je neugodno vplivalo na vse. Kakšen je pa pravzaprav ta naš novi deželni glavar? Kaj dela? Ali sploh kaj dela? Ali se je kdaj potrudil, da se doseže kakšen sporazum

med poslanci? Med katerimi? Tako so spraševali Goričani svoje zaupnike, ki so jim predlagali kandidate. Odgovora pa ni vedel nihče.

Le tiha slutnja se je plazila okoli volilcev.

Da je bilo prvo zasedanje zelo čudno, in da je bila rešitev v hitrini nemogoča. S tem so si pomagali med sabo znanci in prijatelji. Vedeli pa so, ker se jim je tisti glas zdel preresničen: da se je deželnemu glavarju dr. Faidutti podrla vse, kar je hotel postaviti. Da ni mogel doseči sporazuma med tolikimi mešanimi strankami.

Ni šlo. Prošt Faidutti se je trudil — a vse delo je bilo zaenkrat brezuspešno. Novi glavar ni bil magnetni pol, ki je v stanu privleči nase vse stranke. Zato se je nekaj časa zborovalo vse premešano, vse brez pravega cilja, ki bi imel kje končno rešitev iz teže zagate.

Slediti je morala odgoditev. Če bi se zadeve lahko uredile brez odgoditve, bi se bilo to brezdomno zgodilo. Ker pa ni šlo na nikakršen način, so bili merodajni činitelji takorekoč prisiljeni, da si pomagajo s tem.

V nekaki zmešnjavi so prišli predlogi na glasovanje, v zmešnjavi so se obravnavali, v zmešnjavi rešili. Ni bilo časa za pomišljanje in preudarjanje; treba je bilo le brze odločitve, ker vložene prošnje so čakale te milosti že dolge mesece.

Povsem čudno pričakovanje pa vlada sedaj. Kakor pred otvoritvijo, tako so tudi danes na vrsti vprašanja: kaj bo? Kako se bodo izkazali oni, ki smo jim zaupali kandidate? Davno smo že povdarjali, da se hoče sedaj intenzivnega dela, ki je bilo doslej le na jeziku izkoriščevalcem. Smo za kompromis; toda tisti, ki ga mogoče že sklepajo, tisti, ki so ga sprejeli, so sami odgovorni zanj. Prepustili so volilci poslancem da delajo po svoji vesti. Prišel pa bo čas, ko bodo zahtevali, da pridejo med nje, da jim razložijo situacijo in pojasnijo položaj.

Kdor sklepa in podpisuje kompromise, gosi odgovornost. In kadar bodo prišli poslanci med ljudi, bodo lahko pred volilce položili jasen račun, ki bo slednjim še bolj utrdil njihovo zaupanje.

Zato pa: na delo!

Deželni zbor, o katerem govori naš današnji članek, bo odprt prihodnje dni. O zasedanju bomo dobili obširna poročila, nakar opozarjamo svoje čitatelje že danes.

»Soča«, zadnja številka starega leta je izšla in sicer v Ljubljani. Tiskal jo je Hrovatin. Uredništvo naznanja, da bo prišlo med delodajalci in delojemalci najbrže prav kmalu do sporazuma.

Druza žrtv zrakoplova. Na goriskem vežbalnem letališču je te dni težko ponesrečil vojaški zrakoplovec E. Binder.

Dnevni pregled.

K razpustu »Slov. kluba« se nam poroča sledeče: V Belgradu so zidali neko lepo poslopje, ki je potrebovalo tudi primerne mizarske opravke. Vsa mizarska dela so bila naročena za zelo drage denarje iz — Italije. Ko je neki Slovenec to videl, je vprašal, zakaj niso naročili mizarskih del na Slovenskem, so Srbi rekli: Kako si morete misliti, da bi mi dali take stvari naročiti pri naših sovražnikih Švabih. — Slovenec jim je pojasnil, da mi nismo Švabi, čeprav smo Avstrijci in

Gradec.

Drrrr!
Halooo!
»Tu šuftenblat, kdo tam?«
»Kaj želite?«
»Also doch!«
»Bravo, brato!«
»Bitte, bitte.«
»Zanesite se na našo diskret-nost. Kaj je rekel Svarc?«
»Das glauben wir.«
»Smo vedno na uslugo.«
»Prosit!«
»Heil!«
Drrrr.

da smo prav poštenu Slovani. Srbi pa so rekli: Nam je prav žal, mi bi vam radi dali zaslužka, žal da ne vemo, kdo je naš prijatelj Slovan — in kdo je Švab. Ako bi bili preje vedeli, da znate pri vas delati take (mizarske) stvari, bi bili gotovo rajše pri vas naročili nego pri Italijanih. — Iz tega se vidi, kakšnega pomena je »Slovanski klub«. Pri nas imamo lepe mizarske izdelke in imamo tudi nekaj zadržev, ki bi lahko prevzele večja dela (Ljubljana, St. Vid, Škofja Loka, Solkan). Saj so slovenska mizarska dela znana po svetu kot lepo, dobro in solidno blago. Ker pa manjka odjemalcev, propadajo naša podjetja — in kdo je kriv? Naša zunanja politika! Znano je, da so ravno te vrste izdelki v Srbiji zelo dragi in da so nemške oziroma dunajske firme delale pred vojno tako krasne dobičke. Po vojni pa Srbi te stvari raje naročajo drugod. Naročati pa bi jih gotovo pri nas Slovincih, ako bi imeli primerne posredovalce. Tako je imel »Slov. klub« nalogo, da zaceli rane, ki jih je v naše gospodarsko življenje zaskala naša zunanja politika. In ravno, ko je hotel »Slov. klub« svoje delo vršiti, ga je vlada razpuštila. Mizarji in mizarske zadruge pa naj se zdaj pri Šusteršiču in Svarcu zahvalijo, če ne bodo imele odjemalcev. Na tem zgledu se jasno vidi, kakšno lopovstvo so naredili klerikalci, ki so iz strankarske strasti uničili »Slovanski klub«. Naši ubogi obrtniki naj dajo klerikalcem na to primeren odgovor!

V imenu človekoljubja. Pomagajte ranjenim in bolnim Albancem. Obupen klic na pomoč. Brez ozira na narodnost čez vero. Pomagajte Avstrijskemu rdečemu križu, da bo mogel pomagati ranjenim Albancem! — To so glavni šlagerji oklica, ki ga z Dunaja pošilja avstrijsko plemstvo. »Česke Slovo« pristavlja: Češki narod naj torej zbira za ranjene Albance. Kdaj in kje so bili ti Albanci ranjeni in od koga? Oktobra in novembra vdrle so albanske tolpe na srbsko ozemlje, morili so, požigali in ropali in naposled po krvavih bojih poginili od srbske armade nazaj v

JOS. CIPERLE:

Slovenci.

(Kulturna slika.)

1.

Stari Slovenci.

Človek je tak, kakršnega naredi vzgoja. Kako so vzgajali stari Slovenci svoje otroke, o tem sicer ne vemo nič natančnega; vemo pa dobro, kako so bili naši predniki, in taki so bili ravno po vzgoji.

Stari Slovenci so bili lepe postave, visoke rasti in prijetnega obraza. Ožgani od vročih žarkov sonca so bili na videz zamolkle barve, a v resnici so bili vsi brez razlike bele polti kakor drugi evropski narodi.

Bili so pogumni, krepi in neustrahovani. Brez vsake težave so prenašali glad in žejo. Z nepopisno lahkoto so prekorajčili strmine, smelo so preplavali jezera in široke reke. Oni, ki so padli sovražnikom v roke, so prenašali s čudovito stanovitnostjo vsakršne muke. Umirali so rajši v najstrašnejših mukah, kakor bi odgovarjali na vprašanja svojih mučiteljev o številu svojih sobojenikov in o namerah svoje vojne. A vračali so se vedno z vojne domu s svojim prirodnim dobrodušjem, prišli za plug ter brali pridno svojo zemljo robato.

Poznali niso ne zvižaje ne zlobe, ljubili so zlato svobodo in domače življenje nad vse. Bili so delavni, odkritosrčni in prijazni. Obče znano je slovansko pobratinstvo, slovanska zvestoba in gostoljubnost. Ljubeznjivo so sprejeli vsacega tujca, ga pogostili, spremljali od kraja do kraja. Kdor je sprejel tujca pod svojo streho, je bil odgovoren za njegovo varnost celemu rodu. Ako ga ni branil v nevarnosti, je razžalil in razkačil ves rod, in sosedje so ga napadli, ter s tem osvetili gosta.

Kadar je Slovenec odhajal z doma, puščal je vrata svojega doma odprta. Pustil je pa v hiši vedno nekaj hrane za tujca, ki bi prišel slučajno med tem v hišo. Kupci in obrtniki so radi zahajali med Slovence in Slovane sploh, med katerimi ni bilo ne tatov ne razbojnikov. Če ni imel kateri izmed njih dosti sredstev, da bi pogostil dostojno tujca, smel je celo ukrasti sosedu, kar je potreboval v to svrhu. Važni dolg gostoljubnosti je upravičil ta prestopke.

Vsi so bili enakopravni: imeli so vsi enake pravice in dolžnosti. Slovenska žena je bila vedno zvesta svojemu možu in spoštovana. V spoštovanju ženskega spola so se ločili Slovenci korenito od družih starih narodov. — Imeli so dve napaki: prepražili so se radi med seboj, kakor

se še danes, in čezmerno so ljubili tujezemstva.

Vobče so pa bili stari Slovenci jako miroljubljeni narod. Seve če jim je dal kdo zausnico, je niso nikdar mirno vtaknili v žep, ampak vrnili so mu jo z obrestmi. Vendar ker se niso vedno pretepali, so jih smatrali takratni pretepaški njih sosedje za manj vreden narod. Toda znali so tudi udariti.

Lahko bi se celo mislilo, piše dr. Kos — da so Slovenci, ki so prišli v Norik, postopali mnogo krvočnejše in okrutnejše, kakor pa Langobardi, Gotje, drugi germanski narodi. Oni so bili poganske vere, ti pa večinoma arijski, tedaj vsaj kristjani. Langobardi, Gotje, Franki in drugi germanski narodi so si pač podvržli prvotne Rimljane, vzeli jim vso zemljo ali vsaj tretji del, a pustili so jim večinoma življenje, nasledke temu je bil, da so Langobardi, Gotje in Franki polagoma izgubili svojo narodnost, ker po njih nekdanjih zemljah stanujejo dandanes Italijani, Španci in Francozi, ki spadajo k romanskemu plemenu.

Drugače je pa bilo pri Slovincih in drugih južnih Slovanih, ki so po osvojenih zemljah večinoma ohranili svojo narodnost, kar kaže, da so iztrebili velik del starih prebivalcev. Ako bi bili s prvotnimi prebivalci ravno milo in prizanesljivo, izgubili

bi bili na mnogih krajih svojo narodnost, k o bi živeli med prejšnjimi na višji stopnji omike stoječimi prebivalci.

Kakor vidimo tedaj iz tega, je bila stara vera naših prednikov ona sila, ki je obvarovala in ohranila na mnogih krajih slovensko narodnost, da je drugi niso zadušili. Najbrže se bo pa danes marsikatera pohlevna dušica zgrazala nad to krutostjo naših prednikov. Toda vprašam, ali so pa bili kaj krščanski Germani, ki so v poznejših dobah z ognjem in mečem, in drugimi silami trebili slovenske rodove? In ti so bili kristjani. Nad temi se zgrajajte, ne pa nad stari Slovenci. Da bi ti ne bili le tako hitro nehali vihteti meča, zemljevid Evrope bi imel danes drugačno podobno.

2.

Prvo izpričanje slovenskega značaja.

A bili so Slovenci pri svojem prihodu v te kraje, kjer še danes prebivajo pod nadoblastjo Avarov ali Obrov, divjega hunskega naroda. Ti so sicer izprva postopali z njimi še precej lepo; ali sčasoma so se te razmere zelo poostrele ter postale končno čisto neznozne. Postaliso Slovenci slednjič pravi sužnji Obrov. Ta sužnost je bila grozovita stiska, klanje in vničevanje slovenskega na-

roda. S silo so jemali Obri Slovincem njih poljske prideleke, skrunili njih žene in hčere, klali njih otročice, ter jih metali psov v živež. Slovske mladeniče so gonili v razne boje. Morali so se borili v prvih vrstah, in šele če so omagovali, pridružili so se jim Obri ter ponovili bitko.

Ni čuda torej, da se je pod jarmom obrskega naroda izpremenil lepi značaj naših prednikov. Dobil je prve pege. Slovenska odkritosrčnost se je izpremenila v potuhjenost, slovenska hrabrost se je spojila s krutostjo. Edino dobro je bilo za Slovence, da si je mladina slovenska v teh bojih in stiskah nabrusila meč, ki ga je kmalu potem vihtela proti Obrom samim.

Pa tudi drugi sosedje naših prednikov niso bili nič milejši in plemenitejši. Tudi ti so mnogo prpomogli, da se je spasil prvotni slovenski značaj.

3.

Konec slovenske samostojnosti.

Slednjič se je pa zdel našim pradedom obrski jarm le pretrd. Vzdignili so se torej z drugimi Slovani vred, ki so bili tudi pod obrsko oblastjo, zoper svoje tlačitelje. Premagali so večkrat Obre, ter si priborili leta 623. samostojnost. Takrat se je prvič obistnila slovanska vzajemnost ter rodila krasen sad. Seve dandanes poznamo slovansko vzajemnost le še

Abanjo. Zrtve tega roparskega pohoda nam priporočajo dunajski človekoljubi in beračijo denar od našega ubogega, pod davki se zvijajočega ljudstva. Naši davkoplačevalci so že dovolj denarja dali za — Albanijo. Albanija je ime, ki žene kri v glavo. S tem bi dunajski gospodje ne smeli hoditi k nam beračiti. In potem: mi imamo na Češkem prenapolnjene bolnice naši ljudje umirajo od lakote na tlaku in po ulicah hodijo blazni, ogrožujejo okolico. Če je še komu kakšen groš ostal — po tej evoluciji naše prelepe albanske politike — ta naj ga daruje našim ubogim in bolnim in za albanske ranjence naj poskrbe ti, ki imajo svoje prste v poslednjem albanskem puntu. Mi imamo pa pristaviti to-le: v našo dobrohotnost priporočajo Albance tisti ljudje in tisti baroni, ki so nam prepričali zaslužiti si na Balkanu kosček kruha.

Tajni fond. Č. Sl. piše: Avstrijski parlament dovoljuje vsako leto ministrskemu predsedniku 200 tisoč kron za pokritje tajnih izdatkov, ne da bi moral polagati račune. Dunajski dopisnik »Ruskega Slova« pa ve, da so tajni fond, ki jih ima na razpolago avstrijski ministrski predsednik, mnogo večji, kajti nobena tajnost ni, da žrtvuje vlada pri volitvah vladnim strankam velikanske zneske, nobena tajnost ni, kako se iz napol divjih poslancev naredi ponižne backe in kako se časopisom dajejo podpore, da pišejo vladno. (Vlada se narači na pet ali šeststo izvodov in listič ima takoj 800 naročnikov!) Vsak lahko na prste zračuna, da ti »izdatki« visoko presegajo znesek 200.000 K in da je za takšne izdatke treba milijonov. Tu teče močan tok zlata, do katerega se izliva mnogo listnih studencev. Nepriznava nobi ali oni tovarnar, trgovec, veleposelnik red, naslov, celo baronstvo in za to kopo v tajne fondе ministrskega predsednika zlato, ne da bi kdo o tem kaj zvedel. Toda naenkrat se je zgodila nesreča! Dlugoz je odkril za kakšne stvari se izdaja denar iz tajnih fondov. In sicer je dobil samo Stapiński več, kakor stotisoč kron. Če je dobil samo en politik takšno svoto, si lahko predstavljamo, koliko se leto za letom izda iz »tajnih fondov«. Iz tajnih fondov ne zobje samo avstrijski politiki, temveč tudi albanski tolovaji, sedaj politiki. Saj to smo videli — in vidimo; toda to je pa že nepatriotično, zato »pst«.

Nova balkanska zveza?? Rusija je nasvetovala Bolgarski, naj se potrdi, da obnovi balkansko zvezo in utrdi prijazne odnose z drugimi državami. (Kakor je znano, ne zaupa sedaj Bolgariji nobena država na Balkanu. Izmed zunanjih se najbolj pozna Koburg z Berchtoldom.) Če bi se to zgodilo, je pripravljena Srbija odstopiti Bolgarski Štip, Radovišče in Pehčevo, Orška pa Dramo, Seres in Kavalo. Poleg tega doli Bolgarska od Rusije 500 milijonov rubljev posojila. (Bolgarija jih bo po pozneje za te dobrote znova oplačala.)

Kaj zahteva Italija za odstop Egejskih otokov. Italija zahteva za odstop Egejskih otokov stalne koncesije v Mali Aziji, kjer imajo lepe dobičke Angleži, Francoska in Nemčija. Če se ji to posreči, je sedaj še vprašanje.

Rusija in Nemčija. Iz Pariza prihajajo poročila, da je prišlo v vprašanje nemške vojne misije v Carigradu med Rusijo in Nemčijo do sporazuma. Vest se ni uradno potrjena.

Bolgarija se oborožuje. Bolgarska vlada je naročila v avstro-ogrskih tvornicah 200.000 Manlicherovih pušk najnovejšega sistema. Dolej so jih poslale tvornice že 80.000

v Bolgarijo. Zajedno čakajo naročitelje velikih množin municije, ki je naročena v Avstriji in Nemčiji. (Za koga se to kuha, bo pokazala mogoče že spomlad.)

Dobrota svetega roženkranca. Vojno ministrstvo v Avstriji je poslalo vsem zbornim poveljstvom cirkular, ki zabranjuje častnikom, da bi v uniformi na javnih plesiščih plesali tango.

»Slovenec« proti — klerikalnim poslancem! Na starega leta dan je »Slovenec« zopet — kakor pred Božičem — pozabil, da je glasilo naših klerikalcev. Tako-le piše: »Stranke in poslanci so postali avtoriteta, da si po pravu nimajo nobene.« Res, klerikalni poslanci mislijo, da so oni ljudstvo in klerikalna stranka zahteva, da se pred njo vse klanja, četudi po pravu nima nobene avtoritete. Še lepše se pa slišijo naslednje »Slovenčeve« besede: »Po demokratičnih načelih bi moralo imeti ljudstvo povsod prvo besedo, njegova volja bi morala biti povsod merodajna in odločujoča. Poslancem bi moralo ljudstvo nalagati, kako naj glasujejo in govore.« No, ko bi klerikalni poslanci vprašali ljudstvo, kaj naj govori in kako naj glasujejo v državnem zboru in v delegacijah in ako bi se potem tudi držali direktiv, dobjenih od ljudstva bi bili njihovi govori čisto drugačni in tudi glasovali bi čisto drugače. Ampak pri nas ima ljudstvo zadnjo besedo, prvo pa dr. Šusteršič in drugi klerikalni poslanci — in zato nam gre tako slabo, zato propadamo vedno bolj. To je menda začutil tudi »Slovenec« in zato je napisal one besede, radi katerih najbrže potegne dr. Šusteršič koga za ušesa.

»Gospod Nace«, pod tem naslovom je izšel v »Slovencu« izpod peresa dr. Lampeta nekak »nekrolog« pok. Žitniku, ki je pač zaslužil, da se z malo več pijetete govori in piše o njem. Lampe je pok. Žitnika tako opisal, da je človek, ki ta nekrolog prečita, primoran misliti, da se je vse Žitnikovo delovanje sestojalo samo v tem, da je okoli dr. Lampeta beračil za razne službe, službe in druge dobrote za one, ki so se obrnili na njega, da bi jih protežiral. Prepošten je bil pok. Žitnik za družbo, v kateri se je nahajal, menda samo zato, ker je nosil duhovniško haljo in zato se po njegovi smrti norčuje iz njega ciniki dr. Lampe, ki ne more razumeti, kako se je mogel pok. Žitnik povzpeti tako visoko, da je gledal v človeku samo človeka in ne strankarja. Tako se klerikalci norčujejo tudi iz svojih pristašev, kadar ti umrjejo, ako so bili slučajno poštenjaki.

Drugače ni moglo biti. »Slovenec« z zadovoljstvom konstatira, da je bil dr. Šusteršič imenovan za deželnega glavarja že par dni po končanih volitvah: Saj drugače niti biti ni moglo. Na Dunaju imajo o dr. Šusteršiču sicer svoje mnenje, radi katerega mož nikdar ne postane ekscelencija, kar je najprisrčnejša njegova želja, ki jo je pa menda tudi sam že pokopal globoko v svojem srcu, ampak — Šusteršič je poslušno orodje v rokah vsake vlade in za sabo ima lepo število poslancev, ki se mu brezpogojno pokoravajo. To je pa nekaj vredno in vlada se ni obotavljala imenovati takega človeka za deželnega glavarja na Kranjskem.

Povest o novomeških kameleonih se nadaljuje. Iz novomeške okolice se nam poroča: Veseli nas, da je naša obsodba proti polovičarji novomeške napredne inteligence našla v res zavednih Novomeščanih soglasje odmev. Veseli nas tembolj, ker smo se po izjavah vnaničev prepričali, da nas boj proti polovičar-

riji ni le naša lokalna zadeva, ampak je prav splošnega pomena. Kameleoni so namreč drugod dovolj, tudi v Ljubljani jih ne manjka. Isto kar Novomeščani uganjajo z očetom Štemburjem, uganjajo Ljubljanci n. pr. z očetom Alešom na Posavju. In takih vzgledov imamo po celi deželi žalibog več kot bi jih bilo treba. Zato se izplača tudi za splošno, če našo povest o kameleonih nadaljujemo. Danes si oglejmo naše sodnike, ki so bili pri deputaciji, ki je šla očetu Štemburju čestitat za klerikalno kandidacijo, jako častno zastopani in ki tvorijo sploh že dolgo vrsto let stalno otmizje pri Štemburju. Ali med preje in sedaj je nastal velik razloček. Preje Štembur ni bil pravzaprav nič, ne krop ne voda, ne tič ne miš, z liberalcem je bil liberalec, s klerikalcem klerikalci in če bi k njemu zahajal turški paša, bi bil Zurec tudi najvdanejši musliman. Vendar je to tudi že tedaj novomeškemu sodišču na ugledu zelo škodovalo. Tolikrat kot Štembur se še ni noben gostilničar stregel s kazenskim paragrafom. Pri vseh zadnjih volitvah so se ravno pri Štemburju godile tako kričeče volilne sleparije; volili so mrtvi, župniki so vprčili volilne komisije volilcem, ki so že volili, vsiljevali protipostavna pooblastila, s katerimi so isti volilci še enkrat volili — ampak vse te sleparije so komaj doživele prav prisiljeno uvodno preiskavo. Štembur je kot poslanec postal kolega tistega dr. Šusteršiča, ki državne uradnike psuje, češ, da samo žro in žro, in ki je s svojimi tovariši dr. Lampetom, Krekom, Zajcem, Zurecem i. dr. posebno slovenskim sodnikom v Novem mestu (n. pr. v aferi Hafner) prizadejal že toliko krivic. Toda gospodje gredo preko vsega tega na dnevni red, pa gredo v deputaciji še čestitat Štemburju kot dr. Šusteršičevemu političnemu kolegu. Če ni to ironija, potem zna biti kmalu konec sveta.

Ogenj in eksplozija v Kandiji. Iz Kandije se nam poroča: Danes zjutraj se je na doslej nerazumljiv način v prodajalni g. Edmunda Kastelica pojavil ogenj, ki je uničil skoro vse blago v prodajalni, ko so prodrli v zaprto trgovino, je nastala taka strašna eksplozija, da je vrglo izložbena okna z debelimi šipami in rolo vred na cesto. Pri eksploziji je bilo več ranjenih, med njimi tudi g. Bergman, Klemenčič in Jevšček. Skode je blizu 30.000 K. Natančneje poročilo sledi.

»Narodna čitalnica v Novem mestu« naznana, da se vrši njen redni občni zbor dne 9. januarja t. l. ob 8. uri zvečer v njenih prostorih v »Narodnem domu«. Dnevni red: Poročila predsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja ter volitev odbora, slednjim slučajni predlogi.

Silvestrov večer v Litiji, kate, rega je priredilo »Slovensko planinsko društvo«, je izpadel izborni. Predstavljal se je spevoigra »Potepuh pred sodnijo« in šaloigra »Na mostu«. Vsi igralci so sodelovali z največjim zanimanjem. Pohvaliti pa je tudi orkester iz Zagorja ob Savi in »Litijsko pevsko društvo«. Opomniti pa je, da bi se pri slovenskih prireditvah ne nemškutarijo.

Nesreča v mlinu. Dne 30. decembra zjutraj je mlinarskega pomočnika v mlinu gospoda Muršeca v Spodnji Polskavi na Štajerskem zgrabil široki jermen, ki goni mlinске stroje in je napeljan od enega kolesa do drugega, ter ga v trenutku potegnil v kolo in grozno razmehnil. Roke in noge je imel vse zmečkane, potem ga je vrglo na tla z glavo tako, da so se raznesli možgani na vse strani. Tako je imela Spodnja Polskava na novoletni dan dva žalostna pogreba.

Tifus v Trstu gre h koncu. Od sobote do torka se je pojavilo v Trstu samo 6 slučajev tifusa. Najbrže bacilom ne de posebno dobro mraz. To je prav.

Vse naše cenjene dopisnike opozarjamo, da stavec ne stavijo rokopisov, ki so pisani s svinčnikom, zato prosimo, da se potrudijo, da bodo vsi dopisi in članki, ki nam jih določijo, pisani s črnilom. Premisljajo naj, da se »Dan« stavi zvečer in ponoči, in tačas pisava s svinčnikom ob svitu električne žarnice močno slepi.

Ljubljana.

— Opozarjamo na naš drugi listek, ki ga je napisal t. Ciperle, ki je umrl kot meščanski učitelj na Dunaju in je do zadnjega ostal zvest sin svojega naroda. Njegov spis »Slovenec« je bil malodolomek, ki bo izšel v treh podlistkih, ki pa poln lepih misli. Zato ga podajamo Slovincem za novo leto. Ker toliko pišemo o drugih, je dobro, da enkrat izpregovorimo tudi o nas. Spoznavaj samega sebe!

Klerikalci se radi bahajo, da so prijatelji ljudstva. Ko pa so morali tiskarji kидati sneg, ker so jih zapodili iz službe, se je »Slovenec« iz njih norčeval. Zato pa sta jim gosp. Belič, gostilničar pri št. 6. in gosp. Figovec postregla z vinom. Živeli prijatelji!

— »Ljubljanski Zvon« je imel tudi letos prav živahen »Silvestrov večer.« Dvorana »Mestnega doma« je bila nabito polna. Pevski zbor se je izkazal z nekaterimi izbranimi točkami. Polnočna slika je obljubila vsem mnogo sreče. Po polnoči se je razvil vesel ples, ki je trajal, dokler niso stražniki presenečenim plesalcem oznanili, da je konec rajanja.

— Silvestrov večer v »Nar. domu« je bil kakor vselej tudi letos prav dobro obiskan. Godba Sokola I. je prav lepo igrala, spored je bil zanimiv in zabaven — kvartet izborni O polnoči je starosta dr. Murnik govoril o letu 1913. Spominjal se je 50letnice in nastopa v Parizu. »Naša volja — je rekel — je ta, da pridemo na vrhunc, do popolnosti.« Polnočna slika je kazala zmago Sokolstva. Po polnoči se je razvil ples, ki je trajal do poznega jutra. Na zdar!

— Silvestrov večer v Ljubljani je bil prav lep in živahen. Gostilne so bile odprte do rane ure zjutraj. Povsod je bilo najlepše razpoloženje. Tudi po ulicah je bilo živahno. Zadnji Silvestrovci so se vračali po dnevi domov.

— Razmere v deželni kaznilnici. Če pride kdo v ljubljansko deželno kaznilnico obiskat svojega znanca, da se z njim nekoliko pogovori, tedaj mora najprej čakati 25 minut, da se dotičnika dovede pred njega. Nato ne določijo časa, temveč v eno hruplo ljudi, naj »brž, brž, brž« odpravijo. Vprašamo: Kako se to utema z vtisom, ki ga človek ob takih prilikah dobi? In da hruli povrh še uslužbenec, ki ni niti službeno oraviljen, to je tudi novost. Vse te »prikupljive« manire imajo za posledico neveljavo občinstva, ki govori o vedenju do tujece skrajno zaničljivo. Kdaj bo vendar temu konec?

— Izpuščilo je tukajšnje deželno sodišče na brzojavni ukaz graškega nadsoodišča dne 31. decembra t. l. mag. asistenta Jurko Javernika iz preiskovalnega zapora na prosto.

— »Navihanc«, ki so se sinoči igrali v slovenskem deželnem gledališču niso bogve kaj vredna komedija in če bi ne bilo »neumne služkinje«, bi bilo naravnost dolgočasno. Prizor med častnikoma in nadnič-

nirjem je dejansko nemogoč. Vspričo tega se je naravnost čuditi, da se je tako igralo, kakor se je. Ga. Buksekova in g. Skrbinšek, roditelja, ki hočeta pomožiti fvoje ličere brez dote, sta svojo igro prav dobro izvedla. Njune ličere Wintrova, Gjorgjevičeva in Gorjupova so storile vse možno, da je bila igra saj nekoliko prebavljiva. Prizori med inž. Okornom in Anastazijo so bili po zaslugi Gorjupove zelo ljubki. Juva-nova je oživljala igro in to prav originalno. Vloge poročencev so pa ne-hvaležne; a kljub temu se gg. Pečku, Šestu in Drenovcu ne more ničesar očitati.

— Pretep v gostilni. 54letni čevljar Ignacij Trojanšek iz Iške Vasi je popilval 27. decembra z Antonom Krže. Vino pa je rodilo žaljivke, vsled katerih je Krže blagoslovil Trojanška s kozcem po glavi.

— Neprevidnosti. Kokec Josip, 35letni delavec je metal ted ni led v pivovarni Union. Pri tem pa ga je nek sodelavec po neprevidnosti ranil na čelo.

— Mezinec mu je strlo. V Globotschniggovi tovarni žrebljev je tolik 28letni tovarniški ključavničar Lenarčič Ivan s kladivom po nekem železu. Med tem pa se je isto naenkrat snelo in padlo na mezinec njegove leve roke ter mu ga popolnoma strlo.

— Nesreča. Miroslav Bižol, po poklicu nočni stražnik, je šel po stopnicah v Križevniški ulici. Spodrsnilo se mu je in padel taok nesrečno, da se je na glavi smrtno poškodoval.

— Roko si je obrezala. Tobačna delavka v Vevčah Marija Gaidek je pri hoji spodrsnila in padla na črepinje, pri čemur si je močno obrezala desno roko.

— Podpisani je izgubil 31. decembra 1913. popoldan pri odhodu kamniškega vlaka na državnem kolodvoru beleznico, v kateri sta se nahajala 2 bankovca po petdeset kron in jeden za deset kron. Pošteni najditelj se prosi, naj odda najdeno proti nagradi v Spodnji Šiški, Kose-zova ulica št. 235. Alojzij Čolnik, nadsprevodnik državne železnice.

»Sokol I.« vabi slavno občinstvo in bratsko članstvo na svoj »Sokolski ples«, ki se vrši v soboto dne 3. t. m. v veliki dvorani »Mestnega doma«. S to prireditvijo otvarjamo letošnjo plesno sezijo in nudimo plesateljem takoj v začetku leto-pričko radovati se nekaj ur v neprisljeni, domači, res bratski družbi ob zvokih ljubkih valčkov. Dvorano »Mestnega doma« bomo primerno lično in okusno okrasili in kar je še posebno pomenljivega, nje parkete na novo »pasto preblebskali« in zgladili, da bo de po liki zrcalo. Dokazati hočemo, da je tudi ta dvorana pri-pravna popolnoma za plesne prireditve. Treba jo je primerno urediti in napolniti z trumo v resnici dobro-voljnih plesalcev in plesalk. V valč-kih bomo igrali, pri mazurkah poskakovali, pri četvorkah plavalji in pri besedi z rokami ploskali, s peto teptali. — Tango pa nič! Druge prireditve za soboto ni napovedane. Pridite tedaj k nam. Vas prav bratsko povabimo. Na zdar! Odbor.

— Pevsko društvo »Slavec« priredi v bližnji bodočnosti sledeče prireditve: v nedeljo dne 11. t. m. drugi društveni večer v društvenih prostorih v »Narodnem domu« ob 8. uri zvečer. V soboto dne 14. febru-rija zaključni venček društvenih plesnih vaj v veliki dvorani »Narod. doma«. Na pustno nedeljo dne 22. feb. velika društvena maskarada v veliki dvorani hotela »Union«. V nedeljo dne 8. marca ljudski koncert

po imenu, zato pa tudi ne pridemo nikjer do veljave.

A komaj so se otresli Slovenci obrskega jarma, trčili so in z njimi vred njih severni bratje Čehi in polahski Srbi ob Franke. Vodil jih je v tem boju Samo. — »To trčenje je pa bilo tako grozno za Franke, da se je potreslo po vsem kraljestvu. Takoj po bitki pri Vogastiburgu so odpovedali Frankom pokorščino Turingi, Alemani in Bavarci. Še pomenljivejši so bili bitke nasledki. Samov boji je pokopal popolnoma že omahujočo veljavo merovingške kraljeve hiše. Da so »majores domus«, da je uradništvo sploh spravilo merovingškega kralja sebi pod noge, in da je izgubil kralj vse nekdanje pravice, ter se mu le kraljeva čast in kraljevo ime pustilo, vse to so bili nasledki Samovi zmagi. Tako dobro so Franki pomnili to, da več nego poldrugo sto let niso nadlegovali Slovanov«. (Germanstvo.)

Ali okolo leta 743. so začeli Obri zopet napadati Slovence. Njih nasil-stva se pa sedaj niso mogli ubraniti drugače nego s pomočjo jim ravno tako sovražnih Bavarcev, katere je poklical njih tedanji knez Borut na pomoč leta 748. Žalibog, po zadnjih

svojih slavnih bitkah odpasali so Slo-venci svoj bojni meč ter ga vrgli med staro šaro. Prišli so pa spet za plug ter orali z njim svojo zemljo. Njih bojevitost se je udušila, in njih roka se je odvadila sukati svitli meč. Z zednleno močjo bavarsko in slovensko so bili pač premagani Obri, a to bavarsko pomoč so morali plačati Slo-venci drago s tem, da so morali priznati nadoblast frankovskih kraljev, katerim so bili tudi od leta 743, podložni Bavarci.

Tako je končala za večne čase slovenska samostojnost.

4.

Pokristjanjenje Slovincov.

Ko so zasedli Slovenci naše kraje, so bili pagani. Njih bajeslovje se je pokladalo, kakor bajeslovje vseh drugih azijskih narodov, na občne pri-kazni v prirodi, na sile, ki v njih očitno delujejo kot vzroki blagodatnih in pogubnih učinkov, leta in zime, dneva in noči, življenja in smrti. Njih religija je bila naturalistična. Posebno Slo-venci, a tudi drugi Jugoslovani, so si najprisrčnejše ohranili kar prosto ča-stenje prirodnih sil. Pri njih ni bilo duhovnikov kot posredovateljev med naravo in ljudmi nobenih skupnih

božjih hramov in tudi ne božjih soh, da bi se ljudstvo poklanjalo. Hram Božji jim je bil obok nebeški. Le po-samezne družine so imele malo so-bico domačih bogov.

A pokristjaniti so se morali Slo-venci kmalu potem, ko so prišli pod frankovski jarem. Učili so jih krščan-sko vero duhovniki iz Ogleja in Sol-nograde. S krščanskim vero se jim je skušal seve vcepiti tudi krščanski nazor življenja, ki je bil čisto supra-naturalen ali nadnaraven. Krščanski ta nazor je bil tak, da je hotel izpre-meniti človeka v čisto duševno bitje, ki je popolnoma v nasprotju s priro-dnim človekom, kakršen je bil ravno stari Slovenec.

In težko je šlo to izpreminjanje. Težko tudi radi tega, ker Slovenci izgubivši svojo svobodo po Bavarcih in Frankih niso imeli nobenega zaupanja do njih duhovnikov. Na duhovnike, kakor vemo, sploh vajeni niso bili. Zapustili so res polagoma svojo staro vero, a ne pod vplivom novih cerkve-nih nauk, ampak bolj pod vplivom meča, ki je igral najodločilnejšo vlo-go pri njih pokristjanjenju.

A ti krščanski duhovniki, poseb-no oni, ki so prihajali med Slovence iz Ogleja, kaki ljudje so bili — pač 411

Samogoltna drhal najemnikov je bi-la to, ki je delala za plačilo vse, kar je kdo hotel. Ni čuda, da so jele pro-civati — kakor trdi Dimitz — tudi med Slovenci vse hudobije razuzda-nega časa: lakomnost, požrešnost, nasilstvo itd.

Res, katoliška cerkev bi bila Slovenca lahko poučila v marsičem dobrem. A če so tudi ropotali tuln-ta duhovniki po prizničah ter pri-dušali ljudi: Delaj dobro in varuj se luidega! — vendar dobrega zgleda niso dali narodu nobenega. Bili so vse, samo zgledni ne. Župniki in ka-planji so živeli kar brez vsega strahu in brez vse sramote v koruznih za-konih s svojimi kuharicami, ter pre-skrbljevali svoje otroke s cerkvenimi dohodki. Obenem so pa tudi prav pridno zapeljevali svoje otroke s cerkvenimi dohodki. Obenem so pa tudi prav pridno zapeljevali druge žene in dekleta. Pri neki vizitaciji leta 1593 so se izgovarjali ti duhov-niki kar na to, da so svojemu zdrav-lju dolžni imeti priležnice. Bila je si-cer v veljavi kanonična zapoved, da župnikova kuharica mora biti naj-manj 40 let stara. A to zapoved so si znali raztolmačiti kar na kratko ta-ko, da so si najeli po dve kuharici.

Če je bila ena stara 24 let, druga pa 18, je šlo to skupaj 42 let, tedaj ce-lo dve leti več, kakor je bilo treba.

Poleg tega so bili ti dušni pa-stirji našega naroda navadno veliki pijanci. Brez vse sramote so se pe-hali po bežnicah. Imeli so po župni-ščih tudi sami gostilne, in popilali so tam s krstnimi botri in svači, dokler so imeli ti kaj cvenka v žepu. Svoje duhovniške dolžnosti so pa oprav-ljali jako zanikerno, deloma celo po-hujšljivo. Delali so kupčije s podelit-vijo zakramentov, pripuščali babe-vcrske obrede v cerkvi pri podelitvi zakramenta sv. zakona, krščevali kar s čisto vodo brez krizme, spove-dovali kar o deset oseb naenkrat, in puščali čisto pokopavati mrliče brez cerkvenega blagoslova.

Za narodovo omiko se ni storilo v celem srednjem veku prav nič. Vsa veda in omika je stala pod stro-gim cerkvenim nadzorstvom in vpli-vom. Vsako samostojno gibanje, vsak polav uma, ki se ni pokoril po-polnoma cerkvenim predpisom, je našel pri narodu gluha ušesa, ali so ga pa zadušili oni, ki so hoteli obdr-žati nadvlado nad narodom.

(Dalje prih.)

Kino-Ideal. Soboto dne 3. do četrta dne 8. januarja 1914

„Vladarica Nila“

ob 3., 5., 7., 9., v nedeljo ob 10¹/₂. Mladini dostopno. Zvišane cene. Pred tem „V zastopstvu“, veselo-

po izreku strokovnjakov največje umetniško delo kinematografije, ki se je dosedaj videlo 15.000 sodelujočih, 5 delov, 2 uri predvajanja. Predstave igra, dva dela.

v veliki dvorani »Mestnega doma«. O hinkoštnih praznikih dne 31. maja in 1. junija t. l. slavnost društvene 30letnice s slavnostnim koncertom, veliko ljudsko veselico itd.

— Izredni občni zbor pevskega društva »Slavec« se vrši na dan Sv. tri kraljev dne 6. t. m. v društvenih prostorih ob 2. uri pop. Na dnevnem redu je sprememba društvenih pravil.

— Slovensko trgovsko društvo »Merkur« priredi 10. januarja t. l. v veliki dvorani »Narodnega doma« trgovski plesni venček. Plesni odbor se za to prireditev pridno pripravlja, ter bo, kakor kaže splošno zanimanje, tudi ta prireditev tako lepo uspela, kakor vse dosedanje, ki jih je »Merkur« priredil. Kakor vsako leto tako je tudi letos odbor preskrbel krasna damska darila in vstopnice. Vabila se bodo v kratkem razposlala. Če bi kedo morda po pomoti ne dobil vabila, prosimo, da nam oprostijo, ker je po sebi umevno mogoče, da se pri največji paznosti lahko kako osebo prezre. Og. člani in prijatelje društva opozarjamo že danes na to prireditev.

— Volni pohod Rimljanov v Egiptu je eden izmed največjih prizorov, ki se nam kažejo v filmu »Vladarica Nila«. Proti odpadniku Mark Antoniju izrekel je rimski senat smrtno obsodbo in ponosno rimsko brodovje se odpravi v Egipt, da se polasti njega in ga pripelje živega ali mrtvega. Če se pomisliti, da je pri uprizoritvi rimske armade sodelovalo nad 15.000 oseb, in da lahko tako veličastnih prizorov v filmu ne nismo videli, se gotovo temu filmu ne more odreči prvenstvo tehnične popolnosti. »Vladarica Nila« predvaja se v »Kino-Ideal« od sobote 3. januarja do četrta 8. januarja vsaki dan ob 3., 5., 7., in 9., v nedeljo in praznik tudi ob 10. dop. Vstopnina po nekoliko zvišanih cenah. — Danes »Mala Nancy«, pretresujoča ameriška detektivska drama v treh dejanjih.

Trst.

Slov. akademsko društvo »Balkan« v Trstu sklicuje svoj redni zimski občni zbor za soboto, 3. januarja 1914, v prostoru g. Starca v Barkovljah (gostilna pri Cijakih) na Beli cesti. Začetek ob deveti uri zvečer. Dnevni red sledeči: a) otvoritev in čitanje zapisnika; b) poročilo odbora in odsekov; c) vsprejetje novega poslovnika za društveni podporni sklad in volitev načelnstva za upravljanje istega; d) nadomestne volitve; e) predlogi in slučajnosti. Oostje dobrodošli! K obilni udeležbi vabi odbor.

Mandolinistična skupina »Viktor Parma« ima v nedeljo, dne 4. januarja 1914 ob 2. popoldne v prostorih konsumnega društva »Jadrani« pri Sv. Jakobu svoj II. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Polnoštevilna udeležba je nujno potrebna. Odbor.

Iz Opčin. I. trgovski ples priredijo trgovci na Opčinah v soboto dne

10. januarja 1914 v dvorani pri »Mičelu«. Svira vojaški orkester c. kr. bosenskega pešpolka št. 4., ples vodi plesovodja g. Josip Bizjak iz Trsta, začetek ob 9. uri, blagajna se odpre ob 8 in pol. Ker je čisti prebitek za dobrodelne namene, se topla priporoča to prireditev.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

OBNOVITEV ČESKO - NEMSKIH POGAJANJ.

Dunaj, 1. januarja. Vlada si prizadeva, da bi se obnovila česko - nemška pogajanja sredi januarja. Vlada pozove česke in nemške politike 5. januarja, da naj pogajanja obnove.

ORIENTALNE ŽELEZNICE.

Dunaj, 1. januarja. Avstro-ogrski poslanik v Beogradu Giesl je bil sprejet od cesarja v avdienci. Poslanik je obvestil cesarja o stanju vprašanja orientálnih železnic.

ZAKAJ JE ODPSTOPI PASIČ?

Beograd, 1. januarja. Poročilo o odstopu demisijske naveda nemogućnost plodonosnega parlamentarnega delovanja pri trajni obstrukciji opozicije. Kriza se pri vstrelj obstrukciji opozicije da rešiti le z novimi volitvami, ki naj jih izvede sedanja opozicija ali pa vlada. Voditelji opozicijskih strank so se pri kralju izjavili za koalicijski kabinet.

PRESTOLNI GOVOR.

Sofija, 1. januarja. Kralj Ferdinand je imel danes v Sobranju ob navzočnosti cele familije prestolni govor, v katerem je povdarjal, da je razmerje med Bolgarijo in velesilami dobro, ravno tako napram Rumuniji; s Srbijo se kmalu vzpostavilo diplomatski odnos. Med Turčijo in Bolgarijo obstajajo skupni gospodarski interesi. Avstro - Ogrske, Rusije in Grške se v govoru ni omenjalo.

Pri vstopu kralja v zbornico je neki socialist zaklical: »Proč z mo-

Staršem — mladinoljubom — šolskim vodstvom — krajnim šolskim svetom in knjižnicam priporočamo

„Mladinske spise“

in sicer:

1. Mikjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zv. a 1 K 50 h
2. A. Rapè: Mladini I., II. in III. zvezek a 1 „ 50 „
3. E. Gangl: Zbrani spisi I., II. in III. zvezek a 1 „ 50 „
4. A. Rapè: Dane a 1 „ — „
5. J. Slapšak: Turki pred Sv. Tilnom a 1 „ 20 „
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel a 1 „ 80 „
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim a 1 „ — „
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje a 1 „ 60 „
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi a 1 „ — „
10. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino I. in II. zv. a 1 „ 20 „

narhijo. Socialisti so zapustili Sobra-

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašb ali ulc popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Vajenca sprejme takoj krojač Ivan Magdič, Dunajska cesta 20., Ljubljana. 1362-2

Išče se stanovanje s štirimi sobami za februar. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 1353-2

Vsako sredo in soboto prodaja razne ostanke blaga za obleke in perilo za skoro polovične cene, podjetje zvezdnih tkanin

„Hermes“ brata Wokač

v Ljubljani, Šelenbugova ulica št. 5. v prvem nadstropju.

Srečno in veselo : novo leto :

želi vsem svojim velecenjenim naročnikom, prijateljem in znancem s prošnjo, da mi tudi v bodoče ohranijo svoje častito zaupanje in naklonjenost.

Z velespoštovanjem

Fran Ogrizek,

zastopnik vinske trgovine Bolaffio, Sinova, Sp. Šiška in Poreške žganjarne — Poreč.

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

Vsem svojim velecenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem se iskreno zahvaljujem za vsestransko obilo zaupanje in priporočujoč se prijazni naklonjenosti tudi v bodoče, želimo vsem

srečno in veselo : novo leto 1914

Z velespoštovanjem

Bolaffio & Sinova,

Spod. Šiška.

vinska trgovina.

Posestniki v Istri in Goriškem.

Koder Slovenci prebivajo, povsod je razširjen

„Slov. Ilustrovani Tednik“.

Vsakdo ga rad čita.

Naročite si ga in pridobivajte mu novih naročnikov!

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.